

2024-04-18
S2024/00865 (delvis)**Socialdepartementet**Socialstyrelsen
106 30 StockholmFörsvarmakten
107 85 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen och Försvarmakten att vidareutveckla samverkan mellan militär verksamhet och civil sjukvård

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen och Försvarmakten i uppdrag att vidareutveckla samverkan mellan militär verksamhet och civil sjukvård och tandvård. I uppdraget ingår att ta fram och etablera rutiner för samverkan och ledning mellan respektive myndighet, militärregioner och civila sjukvårdshuvudmän, både i den förberedande planeringen och planeringen vid inträffad händelse.

Socialstyrelsen och Försvarmakten ska när uppdraget utförs föra dialog med civilområdesansvariga länsstyrelser, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, regionerna och med andra relevanta aktörer.

Socialstyrelsen och Försvarmakten ska senast den 2 december 2024 lämna en gemensam delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) som beskriver hur arbetet fortskrider och planen för det fortsatta arbetet.

Myndigheterna ska senast den 10 april 2025 lämna en gemensam slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2024 använda 1 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård, anslagsposten 1 Del till Kammarkollegiet.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2024.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2025 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Totalförsvaret består av civilt och militärt försvar. Under högsta beredskap och krig är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då ska bedrivas. Genom ömsesidigt stöd och samverkan mellan civila och militära verksamheter uppnås största möjliga försvarseffekt. Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige. Totalförsvarsresurser ska också utformas så att de även kan stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera andra svåra påfrestningar i samhället.

Av såväl den försvarspolitiska inriktningspropositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) som av Försvarsberedningens rapport Kraftsamling – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (Ds 2023:34) framgår att hälso- och sjukvården har en central roll i totalförsvaret. En fungerande sjukvård i fred är en förutsättning för en fungerande sjukvård i krig. Det är av stor vikt att det finns en förmåga att ta hand om skadade och döda vid ett krig. Det är framför allt viktigt för att värna civilbefolkningen och att rädda liv, men det har också betydelse för allmänhetens förtroende för statsledning och myndigheter samt för försvarsviljan.

Försvarsberedningen beskriver i Motståndskraft – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025 (Ds 2017:66) och i rapporten Kraftsamling att Försvarsmaktens sjukvårdsförmåga är begränsad. I ett krig begränsas möjligheterna till civila insatser i stridsområden. Även kvalificerade militära sjukvårdsinsatser begränsas p.g.a. stridsaktiviteter och hotbilden från fiendens vapensystem. Den militära sjukvården på stridsfältsnivån måste därför koncentreras till livsuppehållande insatser för att möjliggöra vidare transport i vårdkedjan till fältsjukhus eller civila sjukhus där mer avancerade ingrepp kan genomföras.

Försvarsmakten är således beroende av den civila sjukvårdsorganisationen för sina vårdbehov.

Försvarsberedningen anger i Kraftsamling att en samverkan måste etableras mellan militär verksamhet och civil sjukvård för att kunna hantera effekterna av ett väpnat angrepp. Försvarsberedningen anser att rutiner för samverkan och ledning mellan militärregioner, civilområden och civila sjukvårdshuvudmän måste utvecklas. Beredskapsmyndigheterna i sektorn Hälsa, vård och omsorg har på regeringens uppdrag bedömt genomförbarheten av de förslag som lämnas i Kraftsamling (Fö2023/01998). Myndigheterna konstaterar i redovisningen Åtgärder inom det civila försvaret 2025–2023 Hälsa, vård och omsorg att det finns en viss samverkan mellan militär verksamhet och civil sjukvård, både på nationell nivå, högre regional nivå och regional nivå, men beredskapsmyndigheterna delar Försvarsberedningens bild av att samverkan ytterligare behöver utvecklas. Ett viktigt steg för fördjupad samverkan bedöms vara att samarbetet mellan myndigheterna initieras på strategisk nivå. Detta bedöms vara förutsättningsskapande för att samarbetet ska harmoniseras inom och mellan militär verksamhet och civil sjukvård. Samverkan på strategisk nivå bedöms också möjliggöra att ytterligare och nya behovsområden, både i den förberedande planeringen och planeringen vid inträffad händelse, kan identifieras och omhändertas strukturerat. Arbetet med nyckeltal och dimensionerande målbilder och det fortsatta arbetet med planläggning för krig är områden där samverkan behöver säkerställas, likaså inom CBRN-området.

Sveriges medlemskap i Nato innebär förväntningar på bl.a. Sveriges förmåga att hantera masskadeutfall. Natos krav på svensk hälso- och sjukvård utgår från den militära operationsplaneringen. Operationsplaneringen omfattar såväl krigsavhållande verksamhet i fred som militära operationer i krig inom ramen för det kollektiva försvaret. Det är utifrån den planeringen som avgörande ingångsvärden för dimensionering av resursbehov ges.

Försvarsmakten är den myndighet i Sverige som ska säkerställa att Natos krav omhändertas in i den svenska totalförsvarsplaneringen, där hälso- och sjukvården ingår och företräds av Socialstyrelsen som sektorsansvarig beredskapsmyndighet.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Caroline Nilsson

Kopia till

Försvarsdepartementet/EMF, ETU

Socialdepartementet/SAM, SOF

Finansdepartementet/BA

Finansdepartementet/OFA/K, SFÖ

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

länsstyrelserna

regionerna